

Biologinės saugos priemonių arklidėse informacija

Šios pagrindinės priemonės apsaugos įmonėje esančių arklių populiaciją nuo viršutinių kvėpavimo takų susirgimų:

Esminiai sveikatos požymiai

Normaliam sveikam arkliui būdingi šie esminiai požymiai:

- **Temperatūra – 36,5–38,5C;**
- **Kvėpavimo dažnis – 8–15 įkvėpimų per minutę;**
- **Širdies susitraukimų dažnis – 25–45 dūžiai per minutę.**

Bendras sveikatos patikrinimas

- **Patikrinkite, ar nėra išskyrų iš akių ar nosies;**
- **Stebėkite, kaip arklys stovi;**
- **Patikrinkite, kokia išmatų konsistencija ir koks jų kiekis;**
- **Patikrinkite, kiek išgeriama vandens ir suėdama pašarų;**
- **Įvertinkite bendrą arklio išvaizdą.**

Rekomenduojame pildyti dienoraštį ir dukart per dieną matuoti temperatūrą tiesiojoje žarnoje.

Biologinė sauga

1. Izoliuokite naujai atvykusius arklius 10 dienų arba įvežkite arklius tik iš tokių vietų, kurios, kaip yra žinoma, pasižymi aukštu gyvūnų sveikatos lygiu. Izoliuokite arklius, atvykusius iš pardavimo / rungtynių kompleksų, iš nežinomų laikymo vietų, kuriose laikomos mišrios populiacijos ir atvežtus komercinėmis arklių gabenimo priemonėmis, teikiančiomis paslaugas mišrioms populiacijoms, ir tokius gyvūnus itin įdėmiai stebėkite.
2. Patikrinkite naujai atvykusių gyvūnų vakcinavimo būklę.
3. Registruokite arklių judėjimą, kad ligos protrūkio atveju galima būtų atsekti jų kontaktus.
4. Keičiantis arkliams reguliariai valykite ir dezinfekuokite arklides, taip pat valykite ir dezinfekuokite įrangą ir arklių gabenimo transporto priemones pasibaigus kelionei. Nepamirškite prieš atliekant dezinfekciją pašalinti kaip galima daugiau organinių medžiagų.
5. Užtikrinkite pakankamai didelio perimetro savo patalpų apsaugos zoną ir vykdykite atvykstančių transporto priemonių ir lankytojų patekimo į teritoriją kontrolę.
6. Užtikrinkite, kad visi suprastų higienos principus. Tai liečia ir lankytojus bei paslaugų teikėjus, pavyzdžiui, veterinarijos gydytojus, arklių kaustytojus ir fizioterapeutus.

7. Atsisakykite viešojo vandens tiekimo šaltinių naudojimo. Nurodykite darbuotojams, kad šie, pildami vandenį į kibirą, nepanardintų žarnos į vandenį.
8. Konkrečiam arkliui skirta įranga (kibirai pašarams ir vandeniui, kamanos ir t.t.) turėtų būti aiškiai paženklinoti, nurodant, kad jie priklauso konkrečiam arkliui, ir turėtų būti naudojami tik tam arkliui.
9. Visa bendrai naudojama įranga (pavadžiai, vadelės, kamanos, termometrai, arklių priežiūros įrankiai ir t. t.) turėtų būti nuvalyta nuo organinės kilmės nešvarumų ir dezinfekuojama prieš juos panaudojant kitam arkliui.
10. Priemonės, kurių neįmanoma tinkamai dezinfekuoti (pvz., kempinės arba šepečiai) neturėtų būti naudojamos kitiems arkliams.
11. Iš audeklo pagamintos priemonės, pvz., šluostės arklidėms, rankšluosčiai, bintai ir t. t. po kiekvieno panaudojimo turėtų būti išskalbiami ir gerai išdžiovinami. Skalaujant gali prireikti panaudoti dezinfekavimo priemonę.
12. Pastebėję pirmuosius ligos požymius izoliuokite arklius ir laikykite juos izoliuotus tol, kol bus atmesta užkrečiamos ligos galimybė.
13. Jei kuriame nors savo arklių pastebite klinikinių ligos požymių, kreipkitės į savo veterinarijos gydytoją.
14. Niekur neperkelkite sergančių arklių, išskyrus tuos atvejus, kai juos perkeliate į izoliatorių, veterinariniam gydymui arba prižiūrint veterinarijos gydytojui. Prižiūradami arklius, sergančiais arkliais pasirūpinkite paskutiniais (t. y. pašerkite, pagirdykite ir gydykite) arba tam panaudokite atskirus darbuotojus.
15. Visus arklius prižiūrinčius darbuotojus aprūpinkite rankų plovimo įranga ir rankų dezinfekavimo žele, o sergančius arklius prižiūrinčius ir gydančius darbuotojus aprūpinkite atskirais apsauginiais drabužiais ir apavu.
16. Izoliatoriuje / karantino patalpoje turėtų būti darbuotojams persirengti skirta vieta, siekiant užtikrinti, kad sugriežtintų reikalavimų patalpoje dėvima apranga ir apavas nebūtų dėvimi kitur.
17. Dirbant su sergančiais arkliais arba arkliais, kurie turėjo kontaktų su ligos sukėlėjais, reikėtų dėvėti apsauginius drabužius, vandeniui atsparų apavą ir vienkartinės pirštines, o jais pasinaudojus, juos išmesti arba išskalbti ir dezinfekuoti.
18. Naudodami dezinfekavimo priemones visada laikykitės etiketėje nurodytų instrukcijų. Pasirinkite dezinfekavimo priemonę, kuri yra patvirtinta jūsų nacionalinės veterinarinės institucijos (arba ją atitinkančio oficialaus organo) ir kuri yra pasirinkta iš bendro sąrašo dezinfekavimo priemonių, kurių veiksmingumas, esant jų sudėtyje 10% organinių medžiagų

ir esant tokio kietumo vandeniui, kuris yra būdingas tai vietai, yra toks, koks nurodytas dokumentacijoje, ir kuri yra saugi naudoti aplinkoje, kurioje laikomi arkliai ir kurioje yra žmonių.

19. Arklidės, ėdžios ir aištelės / aptvarai turėtų būti švarūs, juose neturėtų būti susikaupusio vandens, jomis pasinaudojus jos turėtų būti kruopščiai šveičiamos ir valomos, naudojant tinkamą valymo / dezinfekavimo priemonę, ir išdžiovinamos.
20. Būkite atsargūs naudodami aukšto slėgio plovimo įrangą, nes jei slėgis įrangoje višyja 120 psi, gali susidaryti oro lašeliai, kurių pagalba užkrečiamos medžiagos plinta oru.

Informaciją parengė FEI veterinarijos delegatas Algis Dranseika